

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 163. — ŠTEV. 163.

NEW YORK, FRIDAY, JULY 14, 1922. — PETEK, 14. JULJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

MLADI KLUXEN SE ZAGOVARJA

Mladi Kluxen, obdolžen u-
mora enajstletne deklice,
bo pričal v svoji lastni
obrambi.

Morristown, N. J., 13. julija. — Francis Kluxen, ki je obdolžen tukaj umora enajstletne Žanete Lawrence na večer dne 6. oktobra preteklega leta, v bližini Madison bo najbrž nastopil danes v svoji lastni obrambi ter povedal poroti, kje se je mudil pred časom in po času, ko je bila mala deklica umorjena v Kluxen gozdu.

Elmer King, ki zagovarja obtožnega petnajstletnega mladiča, je obljubil to ob sklepu tretjega dne obravnave.

Francis bo nastopil ter povedal poroti, kje je delal onega dne in večera in dan potem in država bo imela polno priliko zaslišati ga. Deček je prav tako nedolžen pri umoru one uboge male deklice kot jaz sam ter se mu ni treba ničesar bati, če bo povedal svojo povest, — je rekel King.

King, ki je otvoril obrambo, je pozval več prič v naporu, da dokazuje, da bi bila lahka stvar za kateregakoli napasti in umoriti deklico ter nato izgniti iz gozda.

Mr. King je obrnil pozornost porote na dejstvo, da je bil Frank Jančarek obdolžen zločina, a pomezje opočin od porote. Rekel je nadalje, da je bil neki nadaljni človek prijet v bližini Pelham Parka kot osumljen zločina in predstavljal je tudi človeka, kateremu je Jančarek baje priznal umor deklice.

Veliko se je tudi razpravljalo o tem, če je mogla biti deklica zabodena do smrti z nekim Boy Scout nožem, o katerem se trdi, da je predstavljal orožje umora.

Dr. Harrison Martland iz Newarka, ki je izvršil avtopsijo trupla umorjene deklice, je bil vprašan, če je mogoče s takim nožem povzročiti smrt. Odgovoril je, da je mogoče.

Ali je bila potrebna sila, da se zadene globoke rane, katere ste preiskali?

Morilec se je moral poslužiti izvanredne sile, — se je glasil odgovor.

Tekom celega postopanja, zaslišavanja prič in govorov je sedel mladi Kluxen brezbržno poleg svojega očeta in zagovornika ter zrl skoro vedno na sodnike ter le redkokdaj na porotnike ali na zaslišane priče.

DEMPSEY SE BO VENDAR STEPEL Z WILLSON.

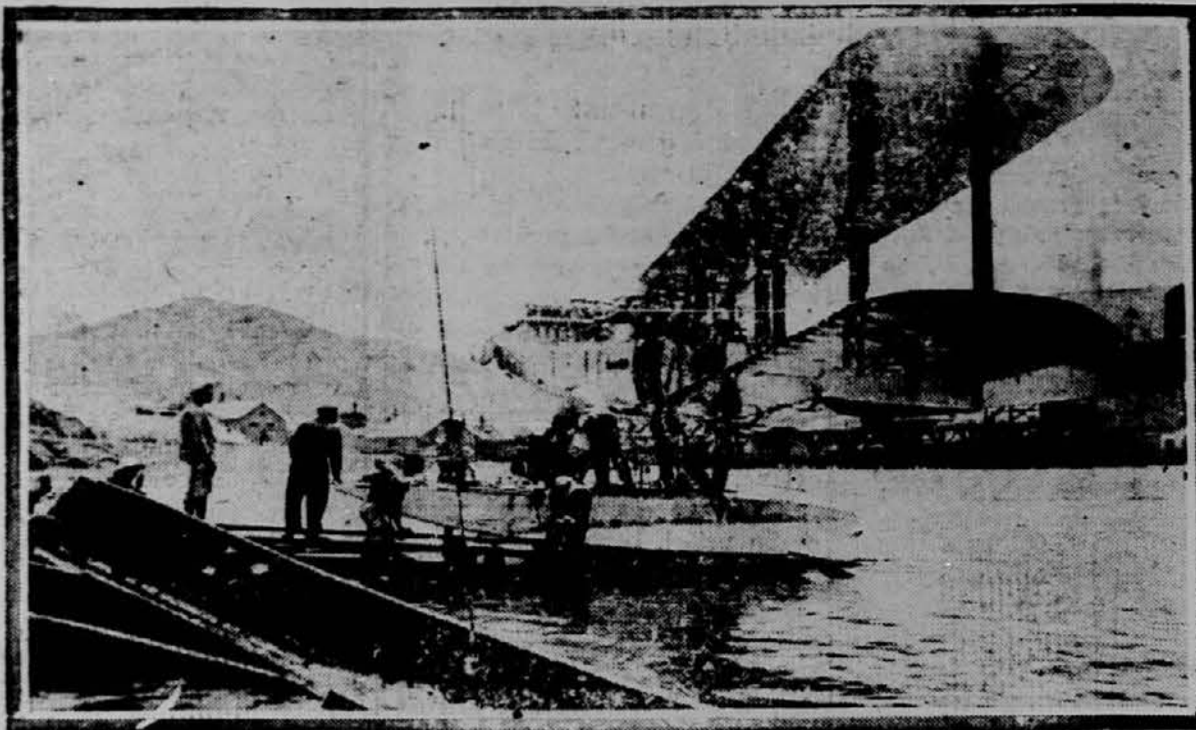
New York, 12. julija. — Včeraj sta podpisala znana prepepača Dempsey in Wills dogovor, ki se tiče njih bodočega fajta za prvenstvo.

NEMŠKI PARNIK V STISKI RAJDI PROHIBICIJE.

Jacksonville, Fla., 13. julija. Nemški parnik "Aladin" je bil včeraj zaplenjen od nekega zveznega maršala, potem ko je bil retiriran mašinist Albert Rettick pod obdolžbo, da je kršil prohibicijsko postavbo. Aretacija je bila izvršena, ker je neki zvezni agent trdil, da je kupil od moža en kvart žganja. Rettick je zaničal svojo krivdo ter bo danes predstavljen zveznemu komisarju.

Parnik, ki vsebuje 2186 ton, je dospel semkaj pretekli teden iz Wilmington, N. C. Soglasno z manifestom parnika, je imel na krovu 118 steklenic žganja in to množino so tudi našli na parniku tekom preiskave, ki je sledila aretaciji Retticka.

NAJMODERNEJŠI TIP HIDRO PLANA, S KATERIM NAMERA VAJO ANGLEŽI POLETETI KROG SVETA.

POLOŽAJ V PREMAGARSKI STAVKI RATHENAU JE PRIČAKVVAL AMERIŠKE POMOČI

Antracitni premogarji in delodajalci za Hardingov predlog. — Plače kot do prvega aprila tekom mezdnih pogajanj. — Desetega avgusta ali še prej se bo odločilo. — Dve komisiji za premogarsko industrijo.

Washington, D. C., 13. julija. — Izgledi za skorajšno uravnavo premogarske stavke so postali danes bolj si, ko so antracitni delodajalci sprejeli v principu predlog predsednika Hardinga.

Predsednikov predlog se glasi, naj se iznova prične z obratovanjem na temelju plačilne lestvice kot je bila veljavna dne 1. aprila, dočim naj bi se komisija pogajala glede nove plačilne lestvice, ki naj bi postala pravomočna dne 15. avgusta.

Sklep antracitnih delodajalcev bo najbrž v veliki meri pripomogel k temu, da bodo predlog sprejeli tudi premogarji in delodajalci v bituminoznih premogovnikih. Sklep premogarjev bo najbrž storjen na sestanku političnega komiteja, ki je določen za soboto.

Edina razlika, katero predlagajo antracitni delodajalci, obstaja v tem, da naj se imenuje separatno komisija, ki naj bi skušala rešiti težkoče v antracitnih premogovnikih. Trdijo namreč, da ne obstaja ničesar skupnega med industrijo trdega premoga ter ono mehkega.

V svojem pismu na predsednika Hardinga pravi antracitna skupina, da je za arbitracijo, kar je razvidno iz predlogov, stavljenih zastopnikom delavcev na konferencah, ki so se vršile tekom preteklih treh mesecev.

Privolili so tudi v prvi predlog, da naj se vrnejo delavci v antracitnih poljih na delo na temelju plačilne lestvice, ki je ugasnila zadnjega marca, a dostavljajo:

Jasno pa vam bo, da ni bo mogoče antracitnim delodajalcem sklepati kontraktov za oddajanje njih produktov, dočim bodo ostali negotovi produkejski stroški. Vseled tega smo prepričani, da je potrebno za uspeha našega načrta in v soglasju z vašimi cilji, da poda ta komisija svojo obvezno odločitev do 10. avgusta ali prej.

Poročilo ugotavlja nadalje, da nima antracitna industrija nikakih problemov prevelikega razvoja in premalega zaposlenja. Ta industrija je že stabilizirana ter je nudila premogarjem full time zaposlenje. To se je navedlo v podporo zahteve, naj se imenuje dve ločeni komisiji, eno za antracitno, drugo za bituminozno industrijo.

NEMCI POMAGAJO MORILEM RATHENAU

Policija, ki skuša zajeti morilce dr. Rathenau, ovirana od prebivalstva. — Poroča Karl von Wiegand.

Berlin, Nemčija, 13. julija. — Policija pripisuje izjalovljenje zajetja morilcev dr. Rathenau, ministra za zunanje zadeve, pomoči, katero nudi prebivalstvo delavstva Meklenburga obema morilecema, ki se nahajata že toliko časa na begu.

V Meklenburgu sta bila Herman Fischer in Erwin Kern, katera se dolgi, da sta ustrelila dr. Rathenau, obkoljena od sto policistov. Policijski uradniki trdijo, da so prebivalci namenoma zvedli policijo s tem, da so navedli napačno smer, v katero sta morileca baje zbežala.

Nagrada za zajetje obeh morilcev je bila povišana od enega na dva milijona mark.

Berlinski detektivni, poslani v Monakovo, da sledi napadalcem ter zarotnikom proti življenju Maksimilijana Hardena, so se vrnili z Bavarске ter izjavili, da jim tamošnje oblasti ne dovolijo vršiti potrebnih preiskav.

Sovražnost med Monakovom ter Berlinom je še vedno tako intenzivna, da ni nobenega sodelovanja med policijama obeh mest.

V dokaz, da sipatizira celo pretežni del severne Nemčije z morilci dr. Rathenaua navaja policija, da se je v številnih krajih raztrgalo in uničilo lepake s slikami in opisi morilcev, katere se je razposlalo po celi deželi po izvršenem umoru.

REPUBLIKANCI POROČAJO O ZMAGAH.

Dublin, Irsko, 13. julija. — Soglasno z neko včeraj v Corku izdano republikansko objavo sta padla včeraj četam proste države v roke dva brigadna generala, Hayes in Connolly. V Limericku je prišlo do številnih napadov iz zasede. Ustaši trdijo, da so zavzeli neko postojanko v bližini Clonmel, Tipperary, katero so imele dosedaj v svojih rokah čete proste države.

BERLIN, NEMČIJA 13. JUL. — SMRT DR. WALTER RATHENAU JE PRESTRIGLA ENO NAJMOČNEJŠIH VEZI MED AMERIKANCI IN NEMCI, KI SKUŠAJO NANOVU UVELJAVITI MED OBEMA GEŽELAMI PRIJATELJSKE ODNOSAJE. TO NAZIRANJE PREVLAJUJE TAKO V AMERIKI KOT V NEMCIJI. TRGOVSKIH IN OFICIJELNIH KROGHI. DR. RATHENAU JE STAVIL SPORAZUM Z AMERIKANCI NARODOM TER OBNOVLJENJE REDNIH TRGOVSKIH ODNOSAJEV V OSREDNJE SVOJE ZUNANJE POLITIKE IN V TEM GA JE PODPIRAL ALANSON B. HUGHTON, TUKAJŠNI AMERIKI POSLANIK. DR. RATHENAU JE BIL GOST AMERIKANSKEGA POSLANIKA NA PREDVEČER DNEVA, KO JE BIL ZAVRATNO UMORJEN.

Dr. Rathenau si je vedno prizadeval biti v stiku z ameriškimi krogi. Poročevalu newyorškega Herald je ob neki priliki rekel, da smatra zopetno uveljavljenje prijateljskih odnosajev med Nemčijo in Združenimi državami za najbolj važno točko svojega političnega programa.

Amerika in ameriški narod je dobro poznal, kajti bil je skozi dolga leta v tesnih osebnih stikih z uradniki Western Electric Company in z nemško-ameriškimi bančnimi krogi. Upal je, da se bo napravilo reparacijske pogodbe sprejemljivim za ameriške naloge denarja, kajti bil je prepričan, da mora dobiti Nemčija ameriško finančno pomoč, če se hoče vrniti na svoje prejšnje uplivo stabilše med narodi sveta. V finančnih zadevah ni govoril dr. Rathenau abstraktno, temveč npraktični trgovski podlagi.

Vedel je dobro, da ne bo mogoče uveljaviti dobrega sporazuma med ameriškimi in nemškimi narodom, dokler se ne reši vprašanje moralne odgovornosti za izbruh vojne. Po njegovem mnenju je od rešitve tega vprašanja dosti odvisno kajti kot je pričelo sedaj splošno prevladovati mnenje ni bila Nemčija edina, ki je zakrivila izbruh svetovne vojne.

AMERIKANCI BODO ZAPRAVILI VELIKO DENARJA V EVROPI.

Boston, Mass., 13. julija. — Pred konvencijo zveze ameriških hotelirjev je izjavil F. Dutton iz Denverja, da bodo izdali Amerikanci v tekočem letu za potovanja v inozemstvo nekako 860 milijonov dolarjev. Priporočil je kampanjo, koje geslo je: Oglejte si najprvo svojo lastno deželo.

MORILEC DR. RATHENAU.

Berlin, Nemčija, 12. julija. — Kot se domneva, se nahajajo morilec Rathenau v bližini Gardelgen, kjer je skuša ujeti velik oddelek državne policije.

NEMČIJA SE JE MALO POMIRILA

Padanje marke je predstavljalo svarilo za politike z ozirom na nevarnosti notranjih sporov.

Poroča Cyril Brown.

Berlin, Nemčija, 13. julija. — Notranje politično obzorje se je pričelo hitro čistiti in s tem se je tudi izpolnilo proročevanje nekaterih, da bodo pozitivne politične posledice umora dr. Rathenaua slične ničli; Wirthova koalicijska vlada bo obstajala še naprej v sedanjih obliki in republika ni prav nič bolj varna ali ogrožena sedaj kot je bila pred umorom.

Vse to je bil velik kraval za nič in vse kaže, da je največ trpela pri tem nemška papirnata marka. Ničesar ni slišati sedaj o kakem razpustu državnega zbora ali o kakih novih volitvah. Ko je bilo treba nastopiti, so socialisti odnehali, čeprav so izprva izjavljali, da bo državni zbor razpuščen, da se bodo vršile nove volitve, da bo sprejeta posebna postava za varstvo republike, da se bo sprejelo neodvisne socialiste v vlado in napovedali reakcijski neizprosni boj. Socialisti ne želijo sedaj ter niso nikdar želeli razpusta državnega zbora.

Velikansko padanje marke je prestrašilo politike, ki so se pečali z mislijo razpusta državnega zbora in voditelji vseh strank, z izjemo komunistov, so se pričeli bati še nadaljnega padanja marke ter usodepolnih zunanje-političnih posledic, če bi se notranji politični boj izvojevalo do britkega koneca.

Veliko kredita za vzdržanje političnega stanja kot je obstajalo pred umorom Rathenaua, je pripisovati predsedniku Ebertu, kojega pomirjevalni upliv za kulisami je bil skoro gotovo odločilen predvsem v njegovi lastni stranki, pri socialnih demokratih. Sedanja Wirthova vlada mora ostati še nekaj časa na krmilu, ker ni mogoče sestaviti nobene druge koalicije, razven če bi se zavzelo povsem nepričakovane izpremembe.

Mogočne faksije med demokrati in centristi so proti temu, da bi stopili neodvisni socialisti v sedanje koalicijsko vlado. Vprašanje razirjenja koalicijske vlade bo vsled tega preloženo do jeseni, ko se bodo vršile predsedniške in mogoče tudi državno-zborske volitve.

Danes se je vršilo v poslanski zbornici drugo čitanje precej pristržene kompromisne postavbe za varstvo republike. Vse kaže, da bo postala predloga ustavnih amendantov še pred koncem tedna. Vsa znamenja kažejo nadalje, da bo ostala nova postava mrtva točka v kotikor pride spetste izvršenje te postavbe, kajti reakcionarci in mornabisti so še vedno mogočni, posebno na Bavarškem ter v poljedelskih okrajih Prusije.

MORILEC DEČKA BO MORAL UMRETI.

New York, 12. julija. — Santo Cusumano, ki je bil spoznan krivim, da je bil sodelježen pri umoru petletnega dečka Giuseppe Varotta z iztočnje 13. ceste, je bil obsojen od sodnika Tallye, da bo moral umreti v električnem stolu v tednu, pričeni z 21. avgusta. Ko je izvedel obsojeni za svojo usodo, je rekel:

— Hočem reči le to, da ste izvršili sakrilegij, ko ste me obsodili. Jaz sem nedolžen.

POSLEDICE ŽELEZNIČARSKÉ STAVKE

Vlaki vseh prog imajo zamude. — Železniški magnati so zavrnili predlog delavskega sveta za novo konferenco. — Jewell odklanja vso odgovornost za čine nasilstva. — Zvezne čete čakajo povelja.

New York, 13. julija. — Čeprav je 15.000 uradnikov, nosačev in ekspresmanov na New York Central progah sklenilo, da ne bodo zastavkali, je transportacijski položaj tukaj veliko slabši kot je bil dosedaj. Vsa znamenja kažejo danes, da bi postal kmalu še slabši in sicer radi tega, ker so železniški eksekutivni uradniki v Chicagu zavrnili predlog železniškega delavskega sveta, da naj stopijo v pogajanja za uravnavo stavke uslužbencev v železniških delavnicah.

Najbolj resno prizadeté érte so New York Central, West Shore, Erie, Baltimore & Ohio in Long Island, New Haven, Lackawanna in Pennsylvania so v boljšem položaju, kot kažejo vsa znamenja, z ozirom na število strojev in vozov. Prevoz tovora je bil hujše prizadet kot pa prevoz potnikov, kajti v gotovih slučajih je bil prevoz tovora popolnoma ustavljen.

Uradniki, nosači in ekspresmani, 15.000 po številu, so se dovolili z železnico glede dveh spornih točk, namreč glede bolniške dopusta in počitnic ter glede kontraktnega dela. Po konferenci se je objavilo, da je bila dosežena zadovoljiva uravnava.

Chicago, Ill., 13. julija. — Eksekutivni uradniki, zastopajoči železnice dežele, so zavrnili predlog Ben W. Hooperja, načelnika železniškega sveta Združenih držav, da naj stopijo v pogajanja glede uravnave stavke uslužbencev v železniških delavnicah.

Potem ko so uslužbenci v delavnicah na severozapadu prebili led, je Hooper predložil načrt kot temelj za uravnavo stavke. M. B. Jewell, predsednik železniškega departmanta American Federation of Labor je dal izrazu svoji pripravljenosti, da razpravlja o načrtu z železniškimi eksekutivnimi uradniki. Slednji so sestali, da razmislijo o načrtu Hooperja, a zavrnili načrt v dolgi izjavi, katero so poslali železniškemu delavskemu svetu.

Jewell je izdal ugotovilo, v katerem odklanja vso odgovornost za čine nasilja. Pri tem opozarja na povelja, katero je razposlal na vse krajevne načelnike organizacije po celi deželi in v katerih jih pozivlja na vzdržanje reda.

Uslužbenci ne smejo in ne morejo pričakovati, da bi zmagali s pomočjo nasilja, — je rekel. — Le moralni in ekonomski pritisk bosta izvojevala zmago.

Washington, D. C., 13. julija. Zvezna vlada razmišlja o načrtih, da prične s prevažanjem pošte s pomočjo tovornih avtomobilov za slučaj, da bi postal položaj v stavki železničarjev še slabši. To kaže, da je konečno vendar sklenila poslužiti se energičnih korakov, da zagotovi redno dostavljanje pošte.

Dosedaj niso dobile zvezne čete še nikakih povelj za odhod v ta ali oni kraj ter jih tudi ne bodo dobile razven v slučaju, da bi prišlo do resnega kalenja miru ter oviranja železniškega prometa od strani stavkarjev. V takem slučaju pa bo vlada poslala čete na ogrožene točke, prav kot jih je preteklo leto poslala v West Virginijo.

RAZGALJENE V CERKVI. BLAMAŽA ZA MARIJINE HČERKE.

Rim, Italija, 13. julija. — V navzonosti velikega števila vernikov je šlo včeraj nekako dva dukata Marijinih devic k obhajilu. Dvema teh je podal kardinal Marini hostijo, nakar je preстал ter se pričel posvetovati z župnikom cerkve svetega Marka. Nato je ostal dva in dvajsetim mladim damam povedal, naj gredo domov ter si pokrijejo roke in ramena, da ne bodo napol razgaljene v cerkvi.

Pobožni verniki so postali zelo razburjeni, ko je kardinal prenehal z obhajanjem.

BERNSTORFF KOT POSLANIK

Berlin, Nemčija, 13. julija. — Graf Bernstorff, prejšnji nemški poslanik v Združenih državah, je bil omnjen za mesto nemškega poslanika v Moskvi. Imenuje pa se še več drugih kandidatov.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDEHEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:			
300 kron	\$ 1.15	1,000 kron	\$ 3.50
400 kron	\$ 1.50	5,000 kron	\$ 17.00
500 kron	\$ 1.85	10,000 kron	\$ 33.00

Italija in zasedene ozemlje:

50 lir	\$ 2.90	500 lir	\$ 25.00
100 lir	\$ 5.30	1000 lir	\$ 49.00
300 lir	\$ 15.00		

Za pošiljate, ki presegajo znesek dvajsetisoč kron ali pa dvatisoč lir dovoljujejo po možnosti še posebni popust. Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računimo po ceni onega dne, ko nam dosepe posebni denar v roke.

Glede izplačil v ameriškimi dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
52 Cortlandt Street
New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)

FRANK BAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto veča list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Canada	za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisements on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.

Doplat brez podpisa in osebnosti se ne priložujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri sprejembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejajo bivališče naznanit, da hitreje najdemo naslovnik.

GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

MOŽJE POŠTENJAKI

Hardingovo administracijo tvorijo možje-poštenjaki. Morda ima ta an oproti njim kak predsodek, toda nekaj se jim mora priznati: — Naravnost povedo, kar jim je na sru. Niso taki kot Wilsonovi kimovci, ki so vse v rožice zavili.

Gospodje Mellon, Hughes, Hoover, Fall in končno tudi Harding, govore brezobzirno jezik velekapitala.

Govore brezobzirno jezik gospodarja, kateremu vsesto služijo.

Ponovni dokaz temu je proklamacija predsednika Hardinga glede železničarske stavke.

Najvišjemu zveznemu uradniku niti v glavo ne pade, da bi opeval pravice delavcev.

Enostavno je ugotovil, da predstavlja meddržavni železniški promet življensko kri Združenih držav ter da nima nihče pravice zaustaviti njenega toka.

Pravi, da je treba na vsak način in pod vsakim pogojem vzdržati železniški promet.

Železniški delavski svet je izrekel svojo besedo. Njegova beseda je povelje. Delavci v delavnicah se pa nočejo pokoriti temu povelju, ki, mimogrede povedano, zahteva skrčenje plač.

Delavci gredo še dalje. Bajje povzročajo nemir in nadlegujejo skebe.

To je po mnenju mož poštenjakov strašen zločin, ki ne sme ostati brez posledic.

Kakšne pa so te posledice?

Če se štrajkarji ne bodo v zadnjem trenutku izpametovali, to se pravi, če se ne bodo prostovoljno vrnili na delo in delali za znižano plačo, bo posegla zvezna vlada vmes.

V šestih državah je državna milica že pripravljena; v dveh je bila včeraj pozvana, in še predno bo preteklo štiriindvajset ur, bo stopila zvezna armada v akcijo.

Vojaki zvezne armade bodo ščitili vsakega skeba, s silo, ki jo jim dajejo na razpolago strojne puške in svinčenke.

Borba je pa že vnaprej izgubljena. Kajti krotki ameriški delavec nima navade, da bi se boril proti vladi.

Proklamacija je taka, kot da bi bil vsak štrajk naperjen proti vladi. Borba za existenco je možem-poštenjakom španska vas. Po njihovem mnenju je vsak štrajkar sovražnik vlade.

Nekaj o Jadranski železnici.

(iz Beograda.)

Dve tretjini ameriškega posojila se bo uporabilo za zgradbo železniške zveze od Beograda do morja. Sicer se narovna skupščina ni dala odobrenja za posojilo, vendar je njeno odobrenje izven vsakega dvoma. Takozvana Jadranska železnica je torej zagotovljena. Vsakdo se vpraša, zakaj je Jadranska železnica tako nujno potrebna, da moramo v najboljši neugodnih finančnih razmerah sprejeti na svoja pleča tako visoka in ogromna bremena pod najtežjimi pogoji?

Po statistiki imamo v Jugoslaviji vsakoletno povprečno poldrugi milijon ton pridelkov za izvoz. Ako računamo, da je kapaciteta normalne železnice letno 3 milijone ton, a ozkotirne 800.000 ton letno, in ako vemo, da imamo preko 4000 km po večini normalnotirnih železnic, potem je gotovo, da se cela kapaciteta naših železnic pri danih razmerah nikakor ne more izrabiti, upoštevajoč pri tem tudi prevoz v notranjosti države in lokalni promet.

Na splošno rečeno: imamo torej železnice dovolj, seveda je treba z ozirom na novo konfiguracijo države marsikaterih poprav in dopolniti. Tudi zvez na Jadransko morje nam ne manjka: 1. Ljubljana—Zagreb—Reka, 2. Sunja—Prijeđor—Šibenik, 3. Bred—Sarajevo—Metković—Gruž.

Naš izvoz se giblje večinoma proti severu in Italiji, za prekomorski izvoz se nismo zreli, ne radi pomanjkanja železnic, ampak radi slabe eksploatacije naših rudnikov. Pri sedanjih finančnih nepetosti ni misliti na nikak preokret k dolgo vrsto let. Zakaj je potemtakem taka sila za Jadransko železnico?

Strokovnjaki nam zatrjujejo, da bi pri nas in pri sedanjih razmerah polovico stroškov za zgradbo vsake vrste železnice konsumiralo inozemstvo: za eksplozije, tračnice, železne mostove, skretnice, vozna sredstva, ureditev del avnic, orodje, stroje itd. Druga polovica stroškov bi se uporabila doma za inženirje, delavce, domač material itd.

Nobenega dvoma ni, da bo Jadranska železnica tekla preko srbskega teritorija. Zaposljeni bodo torej pri njeni zgradbi skoro izključno le srbski inženirji, uradniki, delavci in upotrebljeni bo domač material od srbskih dobaviteljev. Lahko računamo, da se bo Jadranska železnica gradila najmanj do pet let. Jadranska železnica pomenja torej, da bo preko 30 milijonov dolarjev teklo skozi najmanj pet let v žep naših srbskih bratov.

GLAS NARODA, 14. JUL. 1922

Samo sedanja večina, ki je vseskozi — izvzeto par slovenskih samostojnežev, hrvatskih demokratov in bosansko-macedonskih muslimanov — srbska, lahko zaključi tako velikopotezno eksploatacijo cele države v svojo plemensko korist. Radičevi republikanci bodo stroške te gospodarske hegemonije ravno tako plačevali, kakor mi, ki ne nosimo na tem največjem izkoriščanju cele države nobene krivde.

Z Jadransko železnico se torej sedanji večini zelo mudi, zato je moralo tudi posojilo biti brzo zaključeno, čeprav pod najtežjimi uslovi. Kakor samostojneži in demokratje, tako so tudi Radičevci sokrivi na tem najuspešnejšem ribolovu sedanje vladne večine. Po ustavi smo sicer vsi državljani enaki, a ne pri sklepanju in ustvarjanju zakonov.

Dopisi.

Conemaugh, Pa.

Odkar je stavka v teku, se večinoma bavimo z domačim delom in pridno čitamo dopise iz različnih naselbin o stavki rudarjev. Veliko ne bom omenjal naših težkoč, ker vsakemu rudarju je znano, kake razmere prevladujejo v stavarških vrstah. Gotovo je, da tu ali tam pomanjkanja trpé družine, a kljub temu vstrajajo na svojem stališču za svoje pravice in bodo tudi vstrajale do končne zmagé. Zelo me veseli, ker opazim solidarnost med tukajšnjimi rudarji. V razmici smeni reči, da prevladuje med tukajšnjimi rudarji geslo: "Vsi za enega, eden za vse!" Ako vidi tovariš tovariša v potrebi, gotovo mu bo pomagal prav po bratovsko, jaz polovico, ti polovico. Stavkolomcev nimamo prav posebno veliko. Kolikor jih je, so večinoma takorekoč "imported stuff", ki pa ne more v primeri njih števila nič storiti. Nikakor pa ne morem zamolčati naša dva rojaka, ki sta edina, ki onečakata naš narod v sedanjih tukajšnji rudarski stavki. Ne bom omenjal njih imena, saj tiški se po perju poznajo. Prvi je "Slim". Ta ponosni mož in slavni junak Cambria Steel Company s svojo veliko družino, obstoječo iz soproge in hčerke, se je že leta 1919. naučil, kako se mora stavko lomiti. Ali v sedanjih stavki ne vem, kako Ti bo šlo, "Slim"! Nekaj čudno se vrtil, iz polne sklode je lahko jesti, ali kaj potem? Zaponni si, Slim: sponinjal se boš, kdaj si pri nepolnjeni mizi sedel in jedel, ali nepozno bo. Ozri se na stradalajoče otročiče, ki nimajo niti toliko, ki bi se enkrat na dan do siteda najjedli. Ozri se na tragedijo, ki se je vršila v Herrinu, Ill. Koliko rudarskih življenj je že zadušila brutalnost prestopačev, najetih od premogarskih baronov. A takih tragedij Ti nič ne vpoštevaš, temveč pomagaš podaljševati bedo mož, žena in nedolžnih otročičev, ki s kviško vzdignjenimi rokami prosijo matere kruha, a matere, s solzami oziromače se na otročiče, jih ne morejo zadovoljiti. In kdo je tega kriv? Stavkolomeci, njih požrečnost, ki se ob vsaki stavki porodi v njih kamnitih srcih. To malo premišli, Slim! Primi se za glavo in ako čutiš, da imaš še kolikaj rezance v glavi, opusti to Tvoje početje in ne delaj ostalih Slovencev sramote. Če pa že ne moreš opustiti tiste Tvoje navade, pa vsaj druge pri miru pušti ter ne zapeljavaj ljudi v ničevno stvar, ki si ne pridobi drugega kot slabo ime. Res se Ti je posrečilo pridobiti Jančeta na svojo stran, a danes se drži za glavo, kaj je storil in obžaluje, da se Ti je pustil zapeljati. No, pa Janček je že tudi čez 20 let star, bi je moral vedeti, kaj je prav in kaj ne. Zakaj pa v zimskem času ve, da mu rokavice prav pridejo. Upam in želim v našo in njihovo korist, da se sprebrneta ter obudita kes in obžalovanje nad grehi, ki sta jih storila.

S pozdravom Stavkar.

Johnstown, Pa.

Čenjeni g. urednik: — Dovolite mi malo prostora v našem listu, da odgovorim na napad v št. 159 G. N., kjer me neki "Štrajkar" napada izza plota, da sem stavkokaz. Vidi se Ti, da si precej zelen in ne razložiš delavca od stavkokaza. V rovu, kjer jaz delam, ni niti eden zastavkal, kako morem biti potem stavkokaz? Ako hočeš, da preneham z delom, pridi pred naš rov, ako imaš kaj poguma, pokaži se in povej nam vsem, nas je 10, da naj zastavkamo vsi, ne samo jaz, ki sem Slovenec. Boš videl, da bom jaz prvi položil orodje dol, ako nam dokažeš, da smo stavkokazi. Ta stavka ni samo za Slovence, mora biti tudi za druge. Pridi pogledat, boš videl, da pri nas ne kopljemo premoza za naš trg, ampak ta "belega", to je ka-

men za opeko. Opekarne pa menda ne stavkajo? Praviš, da sem rek, da moram "zdaj" delat, ker imam družino. Povem Ti, da ne znaš samo napadati, ampak tudi grdo lagati. Grdo je od Tebe, "Štrajkar", da se morava v časopisu pogovarjati. Midva bi to lahko storila osebno.

Pozdravljam vse čitatelje!

Joško

Iz Slovenije.

Kjer se pripravata dva.

Frane Bolte, trgovski sluga na Selu pri Ljubljani, je prišel že precej nakajen v Prusnikovo gostilno v Mostah, kjer je bila zbrana večja družba pivcev. Dva sta bila že v živahnem prepiru. Bolte se je pričel vmešavati v prepir, kar pa pripravata ni bilo po volji. V trenutku sta se pomirila in nastopila potem sležno proti skupnemu "sovražniku". Bolte je dobil tako močen udarec po glavi s kozarcem, da je moral iskati pomoči v bolnišnici.

Z avtomobilom v jezero je zapeljal

na Bledu neki Ljubljčan. Hotel je na terasi hotela Toplice obrniti voz, ki ga je vodil sam brez soferja, pa je zavozil predalec nazaj, podrl terasno ograjo in naredil z vozom vred pravi salto mortale v jezero. Sam je pripravil takoj nepoškodovan iz vode, avtomobil pa je obležal več metrov pod vodo. Šele drugi dan so ga potegnili domaćini, precej potolčenega iz vode, za kar so zahtevali in tudi prejeli nagrado 20.000 kron.

V pijanosti povožen?

Iz Brezice poročajo: Neki voznik iz okolice je povozil nekoga Pšeničnika iz Zlogoskega. Bil je nevarno poškodovan, Voznik trdi, da je bil Pšeničnik pijan in vsled tega prišel med voz in konje.

Požar v Trnovljah.

V Trnovljah pri Celju je izbruhnil požar. Pogorelo je veliko gospodarsko poslopje Ant. Mahnet. Požarni brambci se je posrečilo ogenj omejiti. Sumi se, da je zlobna roka zanetila požar.

Samomor ali zločin?

V Ločah pri Brezicah so našli te dni v vrtni 30 do 40 let starega moškega, katerega je prinesla Sava. Na roki je imel tri zlate prstane z rdečimi kamenčki. Videli so ga že pred petimi dnevi, ko ga je voda nesla mimo Brezice. Pod desni prsi in zadaj pod pleči je truplo prestreljeno. Doselej se še ni moglo dognati, ali se je zgodil zločin, ali pa je neznanec izvršil samomor.

Novo industrijsko podjetje v Mariboru.

Brata Čopič sta ustanovila v Mariboru tovarno za izdelavo barvnih trakov za pisalne stroje, karbon, indigo in vseh vrst drugega kopirnega papirja. Tvrdis se bo nazivala "Bračo, prva jugoslovenska tovarna barvnih trakov in karbon papirja v Mariboru." Stavba bo kmalu dozidana in se bo v najkrajšem času pričelo s postavljanjem strojev. Tovarna bo opremljena z najmodernejšimi stroji ter bo izdelovala prvovrstno blage in tekmovala v cenah z inozemskimi izdelki.

Tat v železniškem vozu.

V Zidanem mostu je v ljubljanskem vlaku nek gospod pozabil na stranišču torbico, v kateri je imel 200.000 kron. Takoj se je vrnil, a torbe ni bilo več. Nastopilo je takoj orožništvo ter zastražilo oba vhoda voza. Tat se je tega ustrašil ter nesel torbo nazaj v stranišče, kjer so jo potem našli. O tatu ni sluha ne duha.

Peter Zgaga

Slovenska "moderna" pesem je pa res nekaj modernega. Tako je moderna, da je živa duša ne razume.

V naslednjem navajam odstavke pesmi, ki jo je dal neki slovenski pesnik za uvod svojim "pesnitvam". Glasi se:

Pustite me, da ležem v jarek kraj poti, vodeče bogvekam! Tam med cvetovi, ki so 'bili v popju strti, tam druga so poiščem, ki kot jaz obsojen je, kot jaz preklet . . . In če ta drug je sree in ž njim duša moja, pozdravi v jarku moda vas nekoč — poet.

Jaz bi svetoval temu pesniku, naj kar lepo v blatu in jarku ostane.

Na ravno cesto namreč nikdar ne bo prišel.

Načelnica republikanskega narodnega odbora, Harriet Taylor Upton, prerokuje, da bodo ženske, v prvi vrsti ženske Združenih držav, napravile mir na svetu. Ženske! Mir?! Glavo stavim, da nikoli.

Kot že večkrat poročano, se bo moral milijonar Ward zagovarjati zastra umora bivšega vojaka Petersa.

Če se bo, seveda. Prav slaba mu ne more prestiti, in tudi njegova žena ni zanj v posebnih skrbih. Predno so ga te dni izpustili na prosto pod varščino 50.000 dolarjev je čakala njegova žena v sodnijski dvorani. Dogodek, ki se je završil pri tej priliki, so opisali newyorški dnevniki, ki najraje servirajo skandale, takole:

Iz ročne torbice je potegnala majhno ogledalec. Majček, električna lučka se je posvetila v mračni sodnijski dvorani. Mrs. Walter S. Ward, žena morileca si je z vso udobnostjo, kot da bi bila doma v svojem razkošnem budoaru, namazala z moko svoj nos.

To je nova iznajdba, ki je večeraj vse v dvorani jako presenetila. V ročni torbici je posebna baterija, Mrs. Ward je samo na knof pritisknila — in bila je luč. Znanprej se ženskam ne bodo več svetili v temi nosovi.

To pa je poročilo, kaj, in celo na prvi strani lista, kjer bi se morala razmotrivati vprašanja svetovne važnosti.

Kaj morilec! Kaj umor! Lučka v torbici in bleščec se nos sta vzela sapo pametnim sodnikom . . .

Oče je dajal svojemu sinu nauke. Pameten oče je bil in pameten nauke mu je dajal: — Moj sin, dve lastnosti mora imeti ženska katero boš vzal za ženo. Prvič: mora biti tako lepa, da jo z veseljem vzameš, tu di brez denarja. Drugič: imeti mora toliko denarja, da jo z veseljem vzameš, tudi če je grda kot sajan.

Utrinek.

Kaj mislite, da se ozre kak možki v kirklo do kolen? ihče ni več tako zelen.

Nič ni bahaški, ni bahač. Če pravi, da predobro ve za vse skrivnosti njenih hlač.

K newyorškemu zdravniku je prišel debeluh in ga vprašal, kako naj bi izgledal za kakih štiri deset ali petdeset funtov.

— Eno samo zdravilo je, — je rekel zdravnik. — Pojdite v toplie v Colorado in ko pridete nazaj, vas bo sama kost in koža.

Ves zadovoljen se je debeluh odpravil v toplie. Čez tri mesece pa pride še bolj zavaljen kot prej k zdravniku.

— Lažete, — ga nahruli. — Toplice mi niso nič pomagale.

— O, seveda ne, — pravi zdravnik prostodušno. — Jaz sem vam rekel "pojdite" v coloradske toplie, ne pa "peljite se tja".

Jugoslovenska

Katoli. Jednosta

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik RUDOLPH PERDAN, 923 E. 18th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 108 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtnin: John Movern, 624 N. 2nd Ave. W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 842 E. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBAŠNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIĆ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor.

VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse priložbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spicvala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovenska Katoliška Jednosta se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor čeli postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Jugoslavija irredenta.

Fašistovski pohodi proti goriskim Slovincem?

Tržaška "Era Nuova" poroča preko Vidma iz Kobarida, da je slovensko prebivalstvo porušilo spomenik na Krnu, ki so ga Italjani v spomin tam padlim Italjanom slovesno odkrili dne 15. junija. List dostavlja, da so kobaridski fašisti takoj nato razbili doprni kip slovenskega umetnika, ki je stal na tankokajšem trgu. Razen tega poroča list, da so ed-potovali v Kobarid fašisti iz Čedada in Vidma. — Kaj se zopet kuha v fašistovskem čarovniškem kotlu proti goriskim Slovincem, ki se ne dajo ukloniti v italjanski jarem?

Slovenske zastave v Julijski Krajini prepovedane.

Jugoslovenski poslanci Julijske Krajine so zahtevali od civilnega komisarijata v Trstu dovoljenje, da izobesijo narodnih zastav in dovoljenje, ker bi lahko nastali ne-ljubni incidenti, ki bi bili škodljivi obema narodoma. V odgovoru se je poudarjalo dalje, da je tudi Nemeem zabranjena raba njihovih zastav. Poslanec dr. Wilfan, na katerega je bil naslovljen ta odgovor, je izrazil v imenu vsega naroda, ki biva v Italiji, svoje obžalovanje nad odklonitvijo. Med našim prebivalstvom vlada vsled te italjanske nestrpljivosti veliko razburjenje.

Dr. Ninčić o reškem vprašanju.

Iz Sušaka poročajo: Iz krogov reške delegacije, ki se je mudila v Beogradu povodom svečanosti poroke kralja Aleksandra, se doznava: Minister za zunanje stvari dr. Momčilo Ninčić je pri sprejemu reške delegacije izrazil svoje obžalovanje, da še vedno ni prišlo do rešitve reškega vprašanja. Slikal je Rečanom nevarnost, ki bi nastala za Jugoslavijo, ako bi se jugoslovenska vlada obrnila na predsednika švicarske republike in ga naprosila, naj razsodi v sporu zaradi reškega vprašanja. Ni-hče, je dejal dr. Ninčić, ne more trditi, da bi bila ta arbitražna za nas bolj ugodna, kakor pa neposredna pogajanja, ki smo jih srečno dovršili. — Minister je izrazil upanje, da bo Italija pristala na izpembe, ki jih je predlagala jugoslovenska vlada, ker nikakor niso težke. Te izpembe se ni-kakor ne nanašajo na bistvene točke zadrskega in reškega vprašanja. Dr. Ninčić je končno izjavil, da je trdno prepričan, da bo italjanska vojska v kratkem izpraznila še one pokrajine, ki jim ima še zasedene.

Slabe vesti o bodočnosti Reke.

Z Reke se poroča: Posebna deputacija delavk tobačne tovarne in žensk iz starega mesta Reke se je obrnila do francoskega konzula in ga prosila zaščite. Prošila ga je tudi, naj posreduje pri italjanski oblasti na Reki, da pone-

hajo nečuvena nasilstva, katerim je mesto popolnoma izročeno. Ker je bil konzul odsoten, je sprejel namesto njega to deputacijo žensk iz revnih slojev tajnik francoskega konzulata Brusac, ki je odkrito izjavil, da francoski konzulat ne more ničesar več ukreniti, ker je konzul dobil iz Beograda zelo slabe vesti o bodočnosti Reke. Po teh vesteh spada Reka pod vplivno sfero in zaščito Italije. Zaradi tega Francija ne more več štiriti Reke, ki je, kakor je sam priznal, popolnoma izročena terorju ter se nahaja v strašnem in neznosem položaju, v katerega so jo spravili fašisti. Po teh besedah tajnikovih je mnogo žensk začelo na glas jokati. Ko so v mestu zaznali za to izjavo francoskega konzularnega tajnika Brusaca, so Rečani izgubili vsako nado. Uprav dejstvo, da je nekaj dni sem teror v mestu vedno hušji, potrjuje, da ta izjava francoskega konzularnega tajnika popolnoma odgovarja dejstvu.

Z Reke se nadalje poroča: V sled nezalisanega terorja in nasilja, ki ga vršijo fašisti pod zaščito italjanskih oblastev, so se izvolile deputacije reškega prebivalstva, ki so konzulum Združenih držav, Francije in Anglije izročile obširne spomenice, ki jih je podpisalo na stotine meščanov. V teh spomenicah se konzuli naprošajo, naj z vsem svojim vplivom posredujejo, da prenehata ta grozni teror in da se odstranijo z Reke karabinjerji, ki delajo v sporazumu s fašisti.

Pisatelji — proroki.

Skrajno zanimivo in obsežno knjigo bi bilo mogoče spisati glede prorokovanj pisateljev, pričeni si s prorokovanji Mercierja, ki je opisal leta 1240 po K. r. številna bodoča čuda. Njegovim prorokovanjem so se smejali celo skeptiki v osemnajstem stoletju, a v dvajsetem stoletju so njegove napovedi enostavna, vsakdanja dejstva.

V taki knjigi bi se lahko tudi navedlo Cyrano de Bergeraca, markija de Arneson, Jules Verne-a, in številne nadaljne, vključno Emile Souvestre-a, ki je videl vnaprej številne naših modernih iznajdb v svoji knjigi: — Svet v letu 2000. —

V neki noveli Champfleuri-ja, ki je bila spisana pred približno štiri desetimi leti, je čitati: — Prišli bo dan, ko bo znanost projecirala svojo luč v notranjost človeškega telesa ter videla skozi telo tako čisto kot vidimo tedaj kamen na dnu potoka. —

Ta napoved je bila podana dvajset let pred izumom takozvanih X-zarkov. Treba je priznati, da so pisatelji novel in povesti v več ko enem slučaju tudi proroki.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJ VEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

INDIJANSKA DEKLICA — OPERNA PEVKA.

Slika nam kaže Miss Ivo Rider, indijansko deklico Cherokee plemena v Oklahomi. Njen oče je senator ter glavni plemena. Dal jo je dobro izobraziti, in ker kaže za petje jako velik talent, so ji razni godbeniki nasvetovali, naj gre v Italijo studirati petje ter naj se posveti operi.

Priseljeniški prizivni svet.

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

I. V Washingtonu.

Začetkom 1. 1922. je bil ustanovljen v Washingtonu The United States Immigration Board of Review, ki je tudi poznan pod imenom The Secretary's Board of Review, in katera ustanova se nahaja pod neposrednim nadzorstvom Delavskega Tajnika (Secretary of Labor). Ta nova vladna ustanova je pravzaprav neko prizivno sodišče, ki zaslišuje in rešuje izvanredne slučaje onih priseljencev, ravnokar došlih v Združene Države, katere pa je preiskovalni svet (Board of Special Inquiry) na priseljeniški postaji izključil na podlagi določb priseljeniških zakonov, zlasti zakona, s katerim se omenjuje priseljevanje na kvote za posamezne inozemske države.

DAVEK NA PLEMISKE NASLOVE.

Španska vlada, ki je vedno v velikih stiskah za denar, je predložila načrt, ki je vzbudil velikansko ogorčenje med španskim plemstvom. Ta načrt se tiče obdačenja plemiških naslovov. Stroški podedovanega naslova vojvode ali granda naj bi znašali po 24.000 pezet za enkrat. Razventaja bi moral plačati nositelj dotičnega naslova po 4000 pezet na leto. Pooblaščenje od strani države, da se sme nositi inozemski naslov markija, grafa ali barona, naj ti stalo od 32.000 do 54.000 pezet.

II. Na Ellis Islandu.

Da se čim več pospeši postopanje glede pripusta priseljencev, je Secretary of Labor imenoval tri uradnike, ki začeni od 1. julija t. l. rešujejo na samem priseljeniškem otoku one slučaje, v katerih je priseljenec vložil

priziv, ako mu Board of Special Inquiry ni dovolil vstopa v to zemljo. Ta odbor trojice se naziva Secretary's Board of Review, ravnatoko kot odbor petorice v Washingtonu. Resnično, on je bistven del washingtonskega odbora. Board of Review na Ellis Islandu je pooblaščen, da zasliši slučaj vsakega priseljence, ako je isti vložil priziv (appel) proti sklepu Board-a of Special Inquiry, s katerim mu ni bil dovoljen vstop v Združene Države. Ako Board of Review sprejme sklep prve instance, slučaj ne gre dalje in priseljenec se takoj dovoljuje vstop v zemljo. Ako pa je Board of Review mnenja, da je sklep Board-a of Special Inquiry upravičen, on ne izda nikakega sklepa, marveč dostav v Washingtonu, ki razpravlja o slučaju in predloži svojo odločitev Tajniku za Delo v končno odobrenje.

DAVEK NA PLEMISKE NASLOVE.

Španska vlada, ki je vedno v velikih stiskah za denar, je predložila načrt, ki je vzbudil velikansko ogorčenje med španskim plemstvom. Ta načrt se tiče obdačenja plemiških naslovov. Stroški podedovanega naslova vojvode ali granda naj bi znašali po 24.000 pezet za enkrat. Razventaja bi moral plačati nositelj dotičnega naslova po 4000 pezet na leto. Pooblaščenje od strani države, da se sme nositi inozemski naslov markija, grafa ali barona, naj ti stalo od 32.000 do 54.000 pezet.

II. Na Ellis Islandu.

Da se čim več pospeši postopanje glede pripusta priseljencev, je Secretary of Labor imenoval tri uradnike, ki začeni od 1. julija t. l. rešujejo na samem priseljeniškem otoku one slučaje, v katerih je priseljenec vložil

Materinske pokojnine v Združenih državah.

Svoj čas je izšel v tem listu članek splošne vsebine o zakonih v peodinah državah Unije glede mater, vdov in sirot, ki imajo pravico na državno podporo. Ogromno število pisem in poizvedb za nadaljne informacije ki jih je Foreign Language Information Service prejel radi tega članka, dokazujejo, da širše občinstvo sploh ne zna za obstoj teh zakonov in da se mnoge naše revne matere ki so bile vpravičene do teh podpor, niso okoristile z dobrotam tega zakona. Ta pisma so prikazala tudi neko drugo — jako žalostno — dejstvo: da je namreč med našimi ljudmi v Ameriki veliko število vdov in zapuščenih mater, ki trpijo pomanjkanje in ki so primorane ostavljati svoj dom in svojo dečo, da zaslužijo vsaj toliko, da se morejo za silo preživeti; med njimi jih je bilo mnogo, ki so bile vpravičene do podpore in ki bi jih zdavnaj že dobivale, da se je kdo našel, ki bi jim povedal o državnih zakonih glede materinskih pokojnin (Mothers Pension Laws).

V vsaki državi Unije je drugačen zakon. Nekatere države dajejo tako podporo samo vdovam po državljanih, pri drugih stavlja se pogoj daljšega bivanja v dotični County, v nekaterih mora imeti vsaj prvi papir, dočim ni v nekaterih državah nikakega zahtevka glede državljanstva stanja.

V oči gled splošnemu neznanju o teh zakonih, smo se odločili priložiti v zaporednih člankih glavne točke zakona o materinskih pokojninah za vsako državo posebej. V teh jako kratkih člankih podamo sledeči pregled:

- 1. — Kdo ima pravico do pokojnine;
2. — Pod kakimi pogoji se dovoljuje pokojnina;
3. — Koliko stari morajo biti otroci;
4. — Kako podpora dobiva mati za vsakega otroka;
5. — Kako dolgo se izplačuje ta podpora;
6. — Kdo dovoljuje in upravlja podpore;
7. — Od kod prihajajo sredstva za te podpore.

Zakoni o materinskih pokojninah v peodinah državah.

Alaska. Pravico do podpore imajo sledeče matere: vdove; razporočene; katerih možje se nahajajo v zaporu; katerih možje so v državnih norišnicah; katerih možje se popolnoma onesposobljeni. (Zakon se razteza le na belokožno dečo.) Pogoji: — Da so matere odvisne od svojega lastnega zaslužka; da ne morejo vzdrževati svoje deče; da je mati v stanu in sposobna skrbeti se za svojo dečo. Starost otrok: — Ako imajo otroci manj kot 17 let. Podpora: — Za enega otroka: \$15. mesečno; za vsakega nadaljnega otroka po \$10. mesečno. Trajnost podpore: — Ako naj podpora traja čez leto dni, mora Juvenile Court ali Board of Children's Guardian preiskati vsak slučaj.

Uprava: — Board of Children's Guardians je urad, ki izdaja podpore po priporočilu s strani Mladinskega Sodišča (Juvenile Court). Sredstva: — Teritorijalni skladi, odobreni za podpiranje nepriskrbljenih otrok. Arizona. Pravico do podpore imajo matere vdove.

Pogoji: — Da je mati v stanu primerno skrbeti za svoje otroke, da je mati dobre нравnosti in značaj; da otroci živijo skupaj s materjo; da je mati sposobna za vzgojo svojih otrok; da se ona nahaja vsaj leto dni v county in da je državljanica Združenih Držav. (Mož je moral biti ob svoji smrti državljan in stanovalec te države.) Starost otrok: — Pod šestnajstim letom. Podpora: — Za enega otroka: \$20. mesečno; za drugega otroka: \$15.; za vsakega nadaljnega otroka: \$10. mesečno. Največja podpora za eno družino sme znašati: \$60. mesečno. Trajnost podpore: — Ako naj podpora traja čez šest mesecev, mora Board of Children's Welfare ponoviti jo. Uprava: — County Board of Child Welfare je ona ustanova, ki izdaja podpore z odobrenjem nadzornega odbora. Ta Board mora natančno preiskati vsak slučaj in nadzirati osebe, ki dobivajo podpora.

Sredstva: — Okrajni skladi, iz katerih se dobi svota, ki jo označi Board of Child's Welfare. Arkansas. Pravico do podpore imajo matere: obdvojele; zapuščene; katerih možje so v državnem zaporu; katerih možje so popolnoma onesposobljeni. Pogoji: — Da je pomoč potrebna, da se otrok obvaruje od zamenjarjenja; da se s podporo o-hogooi materi, da ostane doma; da je mati moralno, telesno in umno sposobna za vzgojo svoje deče. Da dete živi skupaj z materjo.

Nastanjenost in državljanstvo: da je mati vsaj leto dni v dotični county in državljanica Združenih Držav. Starost otrok: Pod 15 letom. Podpora: — Za eno dete: \$10. mesečno; za vsako drugo dete po \$5. mesečno. Trajnost podpore: — Sodišče ima pravico odtegniti ali spremniti podporo vsak čas. Podpora preneha, ako se mati zopet omoži; oziroma ako je oče odpuščen od zavora. Uprava: — Juvenile Court all County Court, kjer ni posebnega mladinskega sodišča. "Probation officer", ki jih sodišče imenuje v to svrhu, preiskujejo vsak slučaj, na kar sodišče rešuje prošnjo. Sredstva: — Denar se izdaja iz sklada county na ukaz sodišča.

ZE SEDMIČ JE PRIROMAL V SING SING. Sam Friedman, nestor vlomilcev, je bil že sedmič v svojem življenju poslan v Sing Sing. — Ta prostor se mi zdi precej znan, — je rekel Friedman, ki je star nad sedemdeset let. V zadnjem slučaju so mi pridosili sedem let radi nekega uloma, katerega je izvršil v Westchester okraju. Rekel je, da je v Sing Singu prav tako dobro preskrbljen kot drugod, če se vzame vpoštev njegovo starost.

NEMŠKA MARKA SE JE OPOMOGLA. Na Wall Streetu so notirali večeraj nemško marko s 0.23 in 3%. Ta stavek pa velja seveda le za večje svote.

Vladimir Levstik:

VIŠNJEVA REPATICA.

(Nadaljevanje.)

Ugled, s katerim so ga ovesenčali prvaki našega mesta, se je bil začel izražati tudi v njegovih gospodarskih zadevah kot neomejen da, skoraj praviljen kredit. Grof, ki je nabavljal za svojo udobstvo to in ono, se je moral naravnost pripraviti z ljudmi da jim je vsilil gotov denar; kdo pozna branjevsko tesnodušnost malomestnega trgovca in obrtnika, ve, kaj to pomeni. Vse naše mrežde je menda koprnelo, da bi ga čimpreje združilo z visokim tulcem prijazno sorodstvo dolžniških in upniških odnošajev. Ko je stopil grof v pisarno dvornega založnika in mestnega svetovaleca Pavlina ter se pozanimal, koliko bi stala najpotrebnejše mobilije za "dvoje, troje čednih, preprostih sob" ga je vse že poznalo; mali, debehlasti gospod Pavlin ga je sprejel s tako obširnimi komplimenti, da sta jedva prišla do stvari. Izprepeljal ga je po vseh skladiščih in mu razkazal najdragocenejše kose svoje zaloge, pripominjaje, da bi napravil zanj posebno ugodno ceno, "samo radi časti, da ga je oprémil on". Grofovo vprašanje po "enostavnejšem pohištvu, primernem za stanovanje, ki ga vsekako ne obrži do smrti", je bilo bob v steno! Pavlin je menil, da takšni osebnosti ne more ponujati običajne robe.

"Za Boga, kaj poreklo ljudje? Ne, ne, gospod grof, brbljarija, v kakršno se ženijo uradniki, vendar ni za vas! Ne rečem, takle empirski salonček, in tistale spalnice v dunajskem slogu, in to, in ono — in še je komaj dostojno, kdo pa je znal, da se sme pripraviti na takšno odliko?"

Vsilil mu je najlepše, kar je imel, ko sta napravila zapisnik, je zmalj za glavo ter nujno prepotočil več stvari v dopolnilo. Grof je smehljaje ponovil kupno vsoto, spričo katere bi bil prebledel naš največji bogataš.

"Izvrstno, gospod Pavlin," je dejal, ko sta se vrnila v kontor. "Ne bom vas pozabljil priporočati kot hišo prvega reda. Kupčija velja; izvolite mi pripraviti, kar sva izbrala. Čez dva ali tri tedne, ko dobim od svojega demarnega poverjenika potrebna sredstva, vam obvestim da se zglasite radi plačila; tačas ostanem v 'Imperialu' — saj ni, da bi se moral seliti na vrat na nos. Se pravi, kakih dvajset tisoč dobite lahko še danes, da boste računali name..."

Gospod svetnik mu je ogorčeno preskalo besedo: on vendar vidi s kom ima posla, in siromak ki bi komaj čakal na "bore par tisočakov", tudi ni, hvala Bogu. Nič are in nič odlašanja, ako ni ma gospod grof tehtnejših vzrokov; vsak ve, da je prijetnejše živeti med lastnimi štirimi stenami nego v zoprnih hotelskih luknjah, kjer se je valjal pred njim kdove kakšen eigan... Se danes mu postavi pohištvo na dom, in kar se tiče računa, je čisto postranski stvar.

"To bo, kadar bo, čez mesec ali ob letu, kakor izvolite; Pavlinu je do časti, za denar ni prav nikake sile."

In tako se je zgodilo; ali še preden je stalo pohištvo v grofovih sobah, so prisopihali drug za drugim ostali trgovci izražati svoje občalovanje, da niso videli prve, ker bi lahko postregli enako dobro, če ne še bolje od reklamirja Pavlina. Večina jih je meneala okrog visokorodja tako dolgo in mu pihala tako mlo na mehko srce, da je dokupil še marsikaj potrebnega in nepotrebnega. — Čez dobre tri dni je bila Telbanova hiša na Francoskem nabrežju dom, opremljen z bogatstvom, o kakršnem se našim ljudem ni sanjalo do tistihdob; grofu samemu je prihajalo tesno, kadar je stopal po kneževskih sobanah, napolnjenih z izbranim pohištvom in nastlanih s finimi preprogami, ki so diskretno požirale glas stopinj; manjkalo ni niti kljepceve, vaz, umetno vezenih blazin in ljubke neslanih slik. Stanovanje je bilo podobno razstavi slehnege razkošja; grof se je dostikrat čudil, odkod se je vzela v tako malo razvadenem kraju toli pe sta izbira lepih reči. In za vse to je bil potreben niti vinarja, razen

Smučiklasov klubni blazinjak bi se bil zdel beraški poleg udobnega in dragocenega usnjatega brezdna, v katerem je zehalo visokorodje vsako dopoldne ter prebiralo jutranjo pošto. Inozemska pisma so kar izginjala med grmadami trgovskih snubitev zlasti pa še parfumiranih, zelenkastih, razznatih in višnjevkastih ovojev z zelo enolično vsebino. Bile so pisavice, katerim se je poznala na prvi pogled muhavost gospodskih hčera, polusramečljiva priznanja, zadržana s krepko roko slovenske gospodinje, nepravopisni, tu osladni, tam šegavi izlivi tipkarije in modistik ter razodetja zblaznele preparandke, ki je ponavljala svoje naskoke danzadnem in jih podpisavala s polnim imenom. Čimdalje bolj pogosto so se oglašali postreščki s anonimnimi evetlieami namazni šopki so bili vsako jutro sveži in zastoj. Nekatere izmed neznanih zaljubljenk so pošiljale sledkarje, druge cigarete, nabasane z lastno nežno roko; celo izvrstna orehova potica se je našla med darovi... Grof je živel kakor sultan v hajki; semtertja je napisal par vrtice na kak posterestantni naslov; sestanka, po katerem so zdihovala in rjula izpovedljiva srca vseh teh "Vijolice", "Markiz", "Ciklam", "Afrodit" in "Tihih sreč", pa ni obljubil nobeni.

"Prezgodaj bi bilo", je svaril sam sebe, vstaje z braziranim obrazom od branja. "Kdo hoče imeti pravo ceno, se ne sme vdati na prvi klic."

Eno izmed pisanih pa je nosil v naprsnem žepu; na močnem belim papirju skoraj nežensko velike oblike je pisala sarbovoljna roka v ponosno strmih vrticah: "Da, ljubim te! Zakaj? Ker sem čakala nate, blodni vitez z neznane zemlje; še majhno dete sem vedela, da prideš in boš moj prvi. In ker si lep; in ker te poznam, da je tvoja duša neutema in razdvojena kakor moja in se smeješ tem tepecem v dnu srea! Pa saj ne ugibljem, čemu; čakam, smejem se in plakam. Včasih bi te najraje ubila, ker boš moj prvi... Toda sojeno je; spoznata sem te na prvi mah. Ko udari ura, boš moj za malo časa, in pojdeš in za tabo, v božjem imenu, naj pride svojat. Ne, ker si grof; ne, ker bi hotela biti tvoja za zmerom; imej me za vse, le ne za žensko, kakršnih vidiš na kupe. Da me hočeš, vem; in jaz te ljubim."

Brez podpisa; toda grofu ga ni bilo treba.

"Dora!" je mrmral v nedvojnbeni gotovitosti, kadar je obračal zagonetni list med prsti. "Razumem te; in hočem, hočem... Kdo ne bi hotel, ti roža skrivnostna, polna gospodstva in zaničevanja? Ukažeš mi in pridem; jaz bom tvoj prvi, ti moja zadnja." Izmed vseh žensk, kar jih je bil srečal na svojih ljubavnih pohodih, se mu je zdelala hči našega trgovca najlepša in najbolj vredna želje; zato se je čudil, da ga gotovost njene posesti ne razburja. Njegovo srce je bilo trudno, že vdano v višji zaključni namen; niti toliko radovednosti mu ni vzbujala kakor bolna sosedin okraj dvorišča. Trdovratnost njegove misli k Manfredijevi ga je presenečala, še preden jo je poznal. Telbanova povest o nji mu je oživela v domišljiji, kolikorkrat se je oglašil klavir; predstavljal si je bolnico kakšna bi utegnila biti, razglabljal njeno usodo in pridodajal po drobnosti po lastni iznajdbi. Naslikal si jo je bil visoko, z ugalsimi očmi in plavimi, hiravo medlimi kitami; zato je osupnil, ko je enkrat pogledal skozi okno ter videl sloko, srednjeveliko črnolasko, ki je stopala negotovo po hodniku ter zalivala evetlice. — Shušnato telo v črni baršunasti halji je bilo izgubilo ves videz resničnosti; roke so se zdele tako prozorne in ozke, da ga je skoraj bolelo gledati nanje. Toda črte vpadlega obraza so bile še vedno lepe in nenavadno pravilne, blede usta še zmerom sladka oči, ki so ga obletele izpod težkih trepalnic, še zdaj globoko in polne sanj posebno se je začudil njenim lasem, črnejšim od teme, ki so padali gladko po senih, oblitli s temnovišnjevimi odsevi. Grof ni mogel odtrgati pogleda, in mahoma je začutil v sebi nerazumljivo, srdito mrzno do Egonu Smučiklasu. Marija se je zavedala, da jo opazuje; dve blede lisi rdečice sta se ji razširila z lic pod oči, povedala je glavo priča zadnji pelagoniji ter krenila v stanovanje s počasnimi, tavajočimi koraki, kakor bi se že vgrezala v onkrajzemeljski nič... Grof je stal do go na mestu in gledal za njo, čuteč z nemirom, kako mu stiska prsi zagonetna simpatija do mladega bitja, zastrpljenega po najlepšem in najmamljivejšem cvetu svoje mladosti. Otožnolepe črte Marijinega obličja, zasenečene z bridko navzočnostjo smrti, so mu ostale v čudno živem spomnu; komaj je pomislil nanjo, že jo je videl pred seboj. To nemirno zanimanje je skoraj izpodrinilo bajni dojem Granbunčeve Dore in je prekipelo v zlasti, kadar se je oglašal sosedni klavir. Tih, včasih trudno zastajajoči akordi nje ne igre so se zdeli grofu zgovorna in vsakomur umljiva tožba.

Izpred mariborske porote.

Posledice pijančevanja v Sv. Lenartu.

Mesarec in Ploj iz bližine Sv. Lenarta v Slov. Goricah, oba velika bogataša, sta v proslavo spomladni v Sv. Lenartu toliko časa uživala premočno kapljico, da nista mogla domov in sta se zatekla k Zamolu na prenočevanje. Pri Zamolu sta dobila Matijo Lešnika iz Setarce, moža ne posebno čiste preteklosti. Lešnik je opazil, da ima Ploj v svoji listnici veliko svoto denarja. Sreča mu je bila mila. Ploj se je namreč gredoč s sobo spodtaknil. Lešnik mu je pomagal ter prenočil v isti sobi, kjer sta spala oba bogataša. Ploj je naslednje jutro opazil, da mu je zmanjkalo ves denar, katerega je imel pri sebi. Spominjal se je dobro, da je bilo v listnici 19 bankovcev po 1000 dinarjev. Sum je padel takoj na Lešnika, ki se je v veselju do toliko denarja potikal okrog in da odvrne sum, prosil na posodo. Lešnik se je izgovarjal, da denarja ni ukradel, ampak da je na tleh našel nek papir, iz katerega je šele pozneje razvidel bankovce, a trdi, da jih je bilo le 17. Izgovarja se tudi na svojo srčno bolezen, katerega ga tako prime, da ne ve, kaj dela. Porotniki temu zagovoru seveda niso verjeli. Lešnik je bil krivim spoznan in obsojen na 2 leti ječe. Ploj pa, ki je dobil večji del denarja nazaj, bo ostanek 8000 K izterjal od Lešnika.

Krvavo žeganje v Hočah.

Dne 16. junija je sedel na obtožni klopi Franc Lešnik iz Sv. Miklavža na Dravskem polju, obtožen umora Alojzija Ogrizek iz Sv. Jameza na Dravskem polju. Razprava je tedanji sicer žalostni dogodek pokazala v drugi luči kakor so ga prvotno naslikali. Lešnik in Ogrizek sta si bila dobra. Sedela sta tudi tisto nedeljo v gostilni v prijateljskem razgovoru. Nič ne ve, kaj je dalo Ogrizku povod, da je sredi razgovora Lešniku zalučal kozarec v glavo s tako silo, da je slednjega takoj zalila kri, ki se mu je pojavila tudi v očeh. Lešnik je odšel ven k mitem tekočemu potoku, kjer si je izpral glavo. Ko je nato ugledal pred seboj na česti Ogrizka, ga je napadel z nožem. En smek v prsa je bil tako močan, da je prerezal rebro ter se zabodel v srce. Že ta smek je bil smerten. Zadal pa mu je še dva smrtonesna udarca v roko in ob bok. Ogrizek se je opotekal do kapljanje in tam tudi kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl. Lešnik sam se je nahajal v takem razpoloženju, da se je vjel za glavo med železno ograjo in so ga komaj rešili. Porotniki so zanimali vprašanje na umor, potrdili le vprašanje na uboj. Lešnik je bil obsojen na 4 leta težke ječe.

Vsak previden vlagatelj vpošteva pri naložitvi svojega denarja Sigurnost in dohodek

Vložite Vaše prihranke pri nas na "Special Interest Account"

Ker uživajo te prednosti v polni meri, SIGURNOST vloge vam je najzajamena v pokritju s najboljšimi ameriškimi bondi, čisti DOHODEK pa znaša 4% na leto.

Vloge se lahko začnejo s \$5.00.

Glavno ustanovitelj JADRANSKE BANKE Frank Sakser State Bank 82 Cortlandt Street New York City

ČUDNA ZAPUŠČINA

Roman. — Francoski spisal L. B.

Poslovenil G. P.

2 (Nadaljevanje.)

— Popolnoma tvoje mnenja, — je nadaljeval prejšnji. — Treba že nekaj, da se ubije tukajšnjega bika, še predno je popolnoma izmučen. Ti sam boš boljše vedel kot mi drugi, kaj pomenja severo-ameriški bivol, kajti bil si dolga leta tam ter lovil bivoile. Ta espada najbrž ne bo mogel držati svoje besede.

— To je tudi moje mnenje. Z ustmi se ne ubije nikakega bivoila. Te besede je izgovoril naglas ter najbrž storil to namenoma. Espada jih je čul, skočil s svojega stola, pristopil ter rekel s skoro zapovedovalnim glasom:

— Senjor, ali mi hočete povedati svoje ime?
— Belobraдец je vrgel brezbrzičen pogled ter rekel:
— Zakaj ne, če mi preje poveste svoje ime?
— Moj ime je splošno znano. Jaz sem Antonio Periljo.

V obeh velikana je nekaj zablestelo, a v naslednjem trenutku je rekel povsem brezbrzično:

— Moje ime je komaj tako slavno kot vaše. Imenujem se Ivanov.
— To je rusko ime.
— Da.

— Potem ste Rus?
— Seveda.
— Potem držite lepo jezik za zobmi, če gre za tukajšnje razmere. Jaz sem portenjo, ali razumete?

To je rekel z ostrim povdorkom ter zrl pri tem na ogovorjenega od zgoraj navzdol. Portenjos se nazivajo domačini v nasprotju s priseljenim prebivalstvom. Če je mislil espada, da je napravil s to besedo velik utis, se je grdo zmotil, kajti velikani se je delal kot da mu razume pomena te besede. Vsled tega je nadaljeval bikoborec z jeznim glasom:

— Govorili ste o meni z omalovaževanjem. Ali hočete vzeti nazaj svoje besede?

— Ne. Jaz sem rekel, da ni mogoče pobiti bivola z gobcem ter sem razvnetega človek, ki vedno vem, kar pravim.
— Carramba, to je močno! Jaz, najslavnejši espada te dežele in da bi me sramotil tak pritepenec? Kaj boste rekli, če vas pozovem na sablje?

— Prav ničesar, kajto ni niti govora vredno, — je odvrnil Ivanov, ki se je naslonil nazaj na svoj stol ter oplazil bikoborca s pogledom, ki je kazal vse preje kot pa strah. To je bikoborca seveda še bolj razkačilo. Poln togote je stopil korak naprej, dvignil roko kot da hoče udariti ter rekel:

— Torej mi nočete dati satisfakcije?
— Ne.

— Potem vas proglašam za bojazljiveca brez časti. Tukaj imate. Hotel je udariti Ivanova s pestjo v lice, a slednji je pariral udarec od spodaj, se v istem trenutku dvignil, prijel Argentina za prsi, ga dvignil ter vrgel ob steno s tako lahkoto kot da je pero.

Vsi navzoči so se dvignili s svojih sedežev, da vidijo, kaj se bo zgodilo v naslednjem. Espada je bil kot vsi ostali navzoči oblečen na francoski način in vsled tega ni bilo pričakovati, da bi nosil pri sebi orožje. Kljub temu pa je posegel, kakorhitro se je dvignil s tal, v svoj žep ter privlekel na dan dolg nož kot ga rabijo vakeriji. Slednji pa se ni umaknil niti za ped, pač pa mirno zrl nasproti svojem upadalcu. Z naglo kretanj je prijel za roko, ki je držala nož in espada ga je moral izpustiti z boleznim krikom. Nato pa je vzkliznil Ivanov:

— Sedaj pa mir, Antonio Periljo. Z menoj se ne prične na tak način. Mi se nahajamo sedaj v Buenos Aires, ne pa v Salina del Condor. Razumeš?

Pri teh besedah se je tako ostro ozrl v svojega nasprotnika kot da mu hoče pogledati v globino duše. Periljo je stopil za korak nazaj ter se s strahom ozrl v velikana. Postal je bleđ, zelo bleđ. Njegove oči so žarele v negotovem blesku in glas se mu je skoro tresel, ko je odgovoril:

— Salina del Condor? Kaj je to? Jaz ne vem ničesar o tem.
— Ti dobro poznaš ta kraj. To se ti pozna na obrazu.

— Jaz ne vem, kaj govorite in kaj hočete. Nobenega opravka nočem imeti z vami.

— Za to imaš dosti povoda. Čuvaj se, Antonio Periljo.

Velikan je posegel v žep ter vrgel na mizo papirnatih tolarjev. Vzel je svoj klobuk ter odšel proti vratom, ne da bi si kdo drznil ustaviti ga.

Njegovi trije tovariši so mu sledili.

Komaj so bila vrata za njimi zaprta, ko se je espada zopet vrnil pogum. Obrnil se je proti svojim tovarišem ter skušal olupšati svoj poraz, a eden slednjih mu je rekel na zaničljiv način:

— Kakšna blamaža, Periljo! Vrgel te je ob tla kot smrkavca.

— Teči za njim ter se sprimi z njim, — je odvrnil Periljo. — S takim velikanom se ni mogoče boriti.

— To je je lahko mogoče, a on ti je rekel "ti". Nisi se brigal za to ter ga vikal kot preje.

— Na to nisem niti mislil.

— In kaj je s to Salino del Condor? Kaj je mislil s tem?

— Kdo ve? Ta prismojeni velikani mora trpeti na kaki fiksnih ideji. Saj veste, da so vsi Rusi sanjači in da jih nosi luna. Ne govorimo več o tem.

Pogovor bi se brez dvoma zavlekel še naprej, če bi ne stopil v istem trenutku v prostor človek, ki je takoj vzbudil pozornost vseh. Bil je oblečen v obleko gavča ali pastirja, a bil tako droban ter tako majhne postavice kot niso navzoči še nikdar videli nobenega pastirja. Možiček je nosil bele, zelo široke hlače, ki so mu segale le do kolen ter rdečo "čiripo" iz bombaževine.

Čiripa je odeja, katero si zavijejo prebivalci pamp krog ledij. Rokavi sragee, ki je bila prav tako čista in bela kot hlače, so bili privihani. Rdeč ponč je pokrival zgornje telo. Možakar je nosil visoke škornje, katere izdelujejo na naslednji način: — Ko pobijejo konja, mu slečejo kožo na sprednjih nogah, ne da bi jo razrezali, ter polože v vročo vodo, da lahko nato odstragajo dlako. Kakorhitro se usnje posuši, se oprime nog človeka ter predstavlja dobro obutal, katere pa ni mogoče sleči. Pokrit je seveda le zgornji del noge in človek hodi bosopet. O kaki hoji pa je mogoče govoriti le v slučaju, kadar se nahaja gavčo v svoji koči, kajti preko dneva je neprestano v sedlu.

(Dalje prihodnjic.)

ADVERTISEMENT

Električni likalniki

po prenosnem plačilnem načrtu.

Edisonovi odjemalci kupijo lahko sedaj prvovrstne izdelke električnih likalnikov po prenosnem plačilnem načrtu. Mala svota na račun postavi likalnik v vašo delavnico, ostanek pa plačate z vašimi računi za elektriko v petih mesečnih obrokih. Likalnik ne stane več kot če bi ga plačali naenkrat.

The New York Edison Company

At Your Service
General Offices: Irving Place and 15th Street
Podružnica, kjer se razkazuje in razstavlja električne priprave na udobnost občinstva.
20 Norfolk St
10 Irving Place
124 West 42d St
151 East 86th St
15 East 125th St
362 East 149th St
555 Tremont Ave

Kurent.

Takole koncem oktobra je bilo, in že se je oglašala burja tako brezobzirno da nas je pošteno pretresal mraz, ko smo čepeli tam za drvarnico, obrezovali repo in jo metali skozi okno, ki je stalo tik zemlje, od tam pa se je trkljala po napeljanih deskah v globoko klet.

"Miha, hiti in nikar samo ne zijaj okrog!" je priganjala pastirja dekla Meta.

"I, ko me pa tako zebe".

"Če boš postopal, te bo še bolj. Čim bolj boš hitel, tem preje boš na gorkem. Zdjaj moramo biti še posebno pridni: Vsi sveti so pred urmi, repe imamo pa še veliko na njivi. Lahko zapade sneg, potem bo še le mraz".

"Kdor po vseh svetih repo obrezuje, ta si prste obližuje," modruje teta Špela.

"Obližuje jih ne, ker so prevč prsteni, ampak piha vanje," ugovarja hlapec Gašper.

Zajci se začuje doli pod klanecem vola, zategnjen vris, spremljan od otročjega smeha.

"Kurent gre, Kurent!" reče pastir.

"Blagor morecem," pristavi Gašper.

Med tem je bil Kurent že na vrhu in zvil okrog sosedove hiše naravnost proti nam, obkrožen od kopice otrok, ki so kričali vanj kakor srake.

Smešno je bilo videti tega nekj nad trideset let starega čudaka. Klobuk mu je bil krog in krog perdan s petelinjim in kurjim perjem, izza pasa in iz vsch žepov pa so mu štrlele raznobarvne, poljske cvetlice.

Ko je prišel do nas, je vzel iz žepa male orglice.

"Kurent, pojdi nam pomagat!" je zaklical pastir.

"Ne grem!" je odgovoril kratko.

"I no, Kurent, pa bi počenil nekoliko k nam," ga je nagovarjal Gašper.

"Se nič ne menim z vami!" Nesel je orglice k ustom in zagrjal veselo poskočnico ter odšel dalje po vasi, otroci pa kajpada vsi za njim.

"Kako mu je dobro," vzdihne pastir.

"Saj pravim, blagor nočem," ponavlja Gašper.

Tam na vasi se je iznova začel glesen juhu-hu-hu...

Kurent — to ime so mu dali pojedini vaščani njegovo krstno ime mu je bilo Jernej — ni bil vedno tako revše, kakor si je bil predstavljate iz opisane prizora. Bil je najstarejši sin vsakega mlinarja, močan in nekdanj zelo pameten in priden fant. Ker je bil čednega obraza, so dekleta kaj rada takole na skrivaj poškilila za njim, toda Jernej se je kaj malo brigal za nje.

Zalibog, zavrtilo se je drugače. Tisti čas je začel zahajati v Merkušovo hišo neki, do tedaj popolnoma tuj človek. Po obleki in vedenju soditi je bil najbrž iz bližnjega mesta. Postava je bil vitke in obraz mu je krasila svetlo rjava, na kratko priščizena brada.

Sosedje so začeli vleči Katro skozi zobe in se čudili Jerneju, da se ne kane nad "Šlibarjem," tako se ga namreč imenovali, ker mu niso vedeli pravega imena.

"Za Katro mu ni, posestvo, to mu diši. Ampak z dolgo sukno in s kravato pod vratom ne bo orl in s svojimi mehikimi rokami ne bo kidal gnoja. Če bo res vzel Katro, bo posestvo takoj prodal, sam pa popihal kdove kam. Morda je že oženjen. No, Katra bo doživela še čudne čase. Prav ji je!"

Tako so besedovali sosedje in se hudovali na Katro in Šlibarja.

Neko jutro je počila po vasi pretresljiva novica. Stari Boltež in njegov sin, ki sta se peljala zjutraj zgodaj na semenj, sta našla ob poti, ki drži od Merkuša tja čez travnike, Mlinarjevega Jerneja, pobitega skoro do smrti. Takoj sta obrnila konja, naložila Jerneja vsega krvavega na voz in ga še nezavestnega pripeljala domov k Mlinarju.

Tedaj so zagnali ogorčeni sosedje velikanski hrup:

"Šlibar ga je, prav Šlibar in nihče drugi!"

Začele so se obširne preiskave. Šlibarja so aretirali. Morda res ni bil kriv, ali pa se je znal izvrstno zagovarjati, natančnih dokazov pa tudi ni bilo, in tako so ga kmalu spet izpustili, v veliko nevoljo vaščanov. Vkljub temu pa Šlibar ni imel sreče. Še tisto leto je baje neko noč zašel v Savo in utonil.

Jernej je ležal in se zdravil dva dolga meseca. Zdravnik je izjavil, da sta mu bila zadana po glavi dva težka udarca z železnim drogom, vsled česar so se mu pretresli možgani. Krepka in močna narava je slednjič zmogala Jernej je ozdravil, toda samo telesno. — Vsled silnih udarcev se mu je omračil um in nekdanj tako pameten in vesel fant je postal — blažen.

Sicer se je zdelo, da se mu vračajo jasni trenotki v dušo in tedaj je postal otožen in molčeč ter se vedno lótil kakega dela. Pa to ni trajalo nikoli dolgo. Stara bolezen se je kmalu oglasila in nesrečni Jernej je zbežal po vasi, vriskal in igral na orglice, v veliko veselje otrokom, ki so ga ob takih prilikah vsega ovenčali z rožami in drugo ropotijo.

Katra je bila zdaj brez ženina: prvi je zblaznel, drugi je utonil. Sicer ji pa odslej menda ni bilo kdove kako do možitve, kajti njeno imetje je pozneje privedlo še marsikaterega snubača v hišo, toda odrekla je vsakemu. Najela je hlapca in deklo ter sama s pomočjo svoje že precej stare matere gospodarila naprej. Med dekleta je zašla redko in tudi vesela ni bila več tako kakor prejšnje čase.

Drugi dan po tem dogodku smo se še vsi pridno ukvarjali z obrezovanjem, a tretjega dne so me pustili samo pri tem delu. Hlapec dekla in pastir so ta dan kopali na njivi veliko jamnico, da zasujejo vanjo ono repo, ki naj ostane čez zimo shranjena na njivi.

Obstal je pred menoj in ogledoval precejšen kup še neobrezane repe.

"Danes si pa kar sama, danes!"

"Da, Jernej kar samo so me pustili te grdobe."

"Prezneto je še velik kup. Ko bi mi dala nož, bi ti pomagal nekoliko."

Plaha sem se ozrla vanj, misleč da ga spet zapuša razum. Toda njegove oči so bile mirne in nenavadno otožne.

"Ti si sločinec? O Jernej, kaj ti še ne pride na misel."

Popravil si je klobuk ozrl se krišku in globoko vzdihnil.

"Vidiš, kadar sem pri pameti, bi tako rad povedal komu, kar me tišči tu notri v prsih. Pa ne najdem človeka. Tebi bi razodel vse, prav res da bi ti, ko bi vedel, da znaš molčati. li ti smem zaupati?"

"Le govori, Jernej! Če želiš, da to, kar mi zaupaš, ohranim zase, potem močem molčati, kot bi mi zaprl usta s trojno ključavnico."

"Dobro, povem, ampak dekle."

Zavzdignil je prst ter mi grozeče zažugal.

"Brez skrbi, Jernej! Kar mi poveš, pojde z menoj v grob."

Ogledal se je pazno na vse strani, primaknil se bliže k meni ter začel, ne da prejenjal delom, s pritaženim glasom:

"Veš, to je bilo v onem času, ko sem bil jaz še tak, ko ste drugi ljudje. Bil sem zdrav, vesel, čvrst in pogumen, da bi se šel metat s samim medvedom, če bi bilo treba. Večkrat sem zašel tja gori k Merkušu — kaj bi tajil, hodil sem radi Katre. Rad sem jo imel, zelo rad in tudi ona mene, vsaj zdelo se mi je tako. Ni manjkalo mnogo, da bi začela pripravljati ženitnino, da se ni tedaj priklatil v vas tisti Šlibar, naj ga vzame vrag! Še danes se mi krčijo pesti, če go spominam naj in —

"Jernej", sem mu sogla v besedo. "Kdo vendar je bil in od kod je prišel tisti človek?"

"Kdo je bil? Postopač in zanikarnež. Dišalo mu je Katrinjo premoženje, drugega nič. Enkrat se je izdajal za bogatega kupca, drugič za agenta in tretjič zopet za kaj drugega. V resnici je bil pa čisto navaden slepar."

"Ampak Jernej, ti morda veš, kako zlomka, da se je Katra seznanila z njim?"

"Kako neki! Postopač kakor je bil, se je nekoč iz dolgega časa mimogrege obesil na voz mesarju, ki se je peljal k Merkušu kupovat živno. Gotovo je tedaj zvedel od mesarja, da ima Katra lepo premoženje, in od tedaj je vohal krog Merkuša kakor stekel pes. Jaz sem sicer parkrat prav resno vprašal Katro, kaj to pomeni, toda ona mi je rekla, da tudi njej niso ljubi Šlibarjevi obiski, a dokler se on dostojno vede in je ne nadleguje v nikako ženitno ponudbo, dotlej mu še ne more kar naravnost pokazati vrat. No, jaz sem potrpeč, čeravno mi je to bilo kaj malo všeč. Kmalu potem pa mi je začel namigavati ta in oni, če sem res čisto slep in če bom še dolgo igral vlogo kučka. Tedaj me je zgrabila jeza. Stopil sem pred Katro in jej rekel odločno:

"Katra, eden mora izostati! Sedaj govori, ali Šlibar ali jaz!"

Katra je glasno zaihтела:

"Jernej, kaj vendar misliš? Ne pusti me! Naj se zgodi po tvoji želji. Pri prvi priliki mu zabičim, naj ne prestopi več našega praga!"

Jaz sem se pomiril. Katra je dano obljubo izpolnila, kajti kmalu potem ni bilo Šlibarja več viti v naši vasi.

Ampak ta sleparski prekanjenec je hitro zavohal, kdo mu je zastavil pot in prekrizal njegovo umazane namere. Vsled tega je kuhl strašno jezo do mene. Pa bi jaz prav nič ne rekel ko bi bil ta zanikar stopil pre me in mi rekel v obraz:

"Jaz in ti ljubiva eno dekle, ona pa ne bo vzela obeh. Udariva se zanjo!"

Nič bi ne rekel, pravim. Ampak pograbil bi ga kot mlado mačko in mu tako prarahljaj njegove grešne kosti, da bi ga za vedno minile skomine lažiti okrog Merkuševine. Toda ta strahopetna kukavica ni imela poguma do odkritega boja, pač pa se me je hotel iznebiti na uprav tolovajski način. Ko sem šel nekega večera veselo zvižgaje od Merkuša domov, je skočil izza neke vereje za menoj, hotel me na mestu ubiti. Ko me je z neko železno stvarjo z vso močjo udaril zadaj po glavi, sem padel in dobro se še spominjam, ko sem še ležeč na tleh videl in spoznal tega vraga. Nato me je udaril drugič na kar sem izgubil zavest. Le čudno se mi zdi, zakaj me ni pobil do smrti. Moral ga je kdo pregnati, ali je pa mislil, da sem že mrtev."

Torej te je res on. Čuj, Jernej, zakaj ga nisi naznanil sodišču?"

Dalje prihodnjic.)

Kretanje parnikov - Shipping News

15. julija:	Olympic, Cherbourg; President Monroe, Cherbourg; George Washington, Cherbourg; La Savoie, Havre; Noordam, Boulogne; Argentina, Havre.	2. avgusta:	Paris, Havre; York, Bremen; Minnekaha, Hamburg; President Polk, Cherbourg.
16. julija:	Mauretania, Cherbourg.	3. avgusta:	Saxonia, Hamburg; Finland, Cherbourg; Orbita, Hamburg.
19. julija:	Hanover, Bremen; President Adams, Cherbourg.	8. avgusta:	Cretic, Genoa; Berengaria, Cherbourg; President Garfield, Cherbourg; Reliance, Hamburg.
20. julija:	Chicago, Havre; Susquehanna, Bremen.	9. avgusta:	Manchuria, Hamburg.
22. julija:	Lapland, Cherbourg; Homeric, Cherbourg; Andania, Cherbourg; Lafayette, Havre; Rotterdam, Boulogne; Oropesa, Hamburg; Hudson, Bremen.	10. avgusta:	Belvedere, Trst; Conte Rosso, Genoa.
25. julija:	Rosolite, Hamburg.	12. avgusta:	La Savoie, Havre; Zealand, Havre; President Harding, Bremen; Olympic, Cherbourg; Orduña, Hamburg.
26. julija:	France, Havre; Mongolia, Hamburg; President Van Buren, Bremen.	15. avgusta:	Mauretania, Cherbourg.
29. julija:	Caronia, Cherbourg; Malajic, Cherbourg; Vandyck, Hamburg; America, Cherbourg; Ryndam, Boulogne.	16. avgusta:	Seydlitz, Bremen; St. Paul, Bremen; President Monroe, Cherbourg.
1. avgusta:	Aquitania, Cherbourg; Samland, Hamburg.	19. avgusta:	Homeric, Cherbourg; Lafayette, Havre; Kronland, Cherbourg; Noordam, Boulogne.

ADVERTISEMENTS

Glede izplačil v ameriških dolarjih!

Po novi odredbi finančnega ministrstva v Jugoslaviji je bankam tam sedaj prepovedano izplačevanje čekov ali drugih nakazil v tujih valutah. Ako tragičnejše denar v ameriških dolarjih, boji potemu čeka ali nakazila, ga banka v Jugoslaviji ne sme izplačati v dolarjih, temveč po dnevnem tečaju v domači valuti, do je v kronah oziroma dinarjih.

M sreči se je pa pri sestavi omejenih odredbe vstopetava potreba izplačevanja v toliko, da zamoremo za stranke, ki imajo potovati v Ameriko, izvesti še vedno izplačila v ameriških dolarjih, vendar pa nakazilo ne sme presegati zneska \$250.— za vsakega posameznega potnika. Do te avote pa lahko izplačamo poljubne zneske. Ameriški denar se izplačala proti predložitvi potnega lista v uradu Jadranske banke v Ljubljani ali Zagrebu.

V AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDENEM OZEMLJU pa še vedno izkro brez ovir izvršujemo izplačila v ameriških dolarjih.

Na nakaznici ali "arodinem" listu naj bo vidno označeno, da se ima izvršiti izplačilo v ameriških dolarjih.

Poleg zneska, ki naj se izplača v ameriškem denarju, se nam mora poslati tudi za poštnino in druge stroške kakor sledi:

Za izplačilo do \$ 10.— po \$50. centov, za izplačilo od \$ 10.— do \$ 50.— po \$ 1.— za izplačilo, ki presega znesek \$ 50.— po 2. centa od vsakega dolara ali po \$ 2.— od ato.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St. New York, N. Y.

Tukaj podpisane Ana Koren in Marija Dermaž, najini dekliski imeni sta bili Ana in Marija Kronovšek, bi rade izvedele za družino JOHN in AGNES KORPNIK, doma tudi iz Mozirja v Savinjski dolini na Šp. Stajerskem. Posebno bi rade izvedele za starejšo hčerko Marijo Korpnik, stanujočo nekeje v Cumberlandu, Wyoming. Bile smo dobre prijateljice v stari domovini, zato bi se rade več z njo pomenile. Prosive, ako čita sama ta oglas ali kateri od družine Korpnik, naj piše na naslov: Mrs. Mary Dermaž, 2635 West Walnut St., Indianapolis, Ind. (13-15-7)

MLAD OBETNIK
želi korespondenčno zvezo z inteligentno Slovenko, staro od 18 do 21 let. Naslov pod "Tajnost", e/o Glas Naroda, 82 Cortlandt Street, New York City.

DEOŠČINA
Oglasil naj se na sodni naslov ANA POTOČAR in njeni mladoteni hčeri ANA in MARIJA, žena in otroka pred nekako dvema leti ubitega Louis POTOČAR-ja, 2635 West Walnut St., S. N. P. J. v Broughton, Pa. da kdo ve za njih slučajne pa, da kdo ve za njih naslov, naj jih opozori na ta oglas ali javi njih naslov banki.
POTTER TITLE & TRUST COMPANY
Administrator of the Estate of Louis Potecher
PITTSBURGH, PA.

VAŽNO ZA GOSPODINJE
Izšla je nova kuharska knjiga
VARČNA KUJARICA
Strokovnjakinja, ki je sestavila to knjigo, je polagala važnost nato, kako pripraviti bolj ukusna jedila z manjšimi stroški iz s skromnimi sredstvi.
Knjiga je trdo vezana, stane \$1.
Slovenec Publishing Co.
New York

FRENCH LINE

HITRA SLUŽBA V JUGOSLAVIJO
Izborne udobnosti — kabine za dve, štiri in šest oseb, umivalnica in tekoča voda v vsakem prostoru — jedilnica, kladnica, bara, brivnica — odprt, pokrit krov, slavná francoska kuhinja, vino in pivo brezplačno, godba, ples. Postrežniki govore slovensko in srbsko.
Najstarejša kompanija, ki prevaja jugoslovanske potnike.
Posebni garniški vlak vzame potnike in prilago do dolžnega kraja, preko Trsta ali Bazela, kakor hočejo. Ne vlakui iz Havre v Jugoslavijo je kompanijski tolmáč, ki govori vaš jezik. Potnikom pomaga pri prtljaji in v drugih stvarih.
Za navodila se ogledate pri lokalnem French Line agentu ali v
KOMPANIJSKI PISARNI
19 State Street New York City

CUNARD

DIREKTI IN EDINI PARNIK ZA
DUBROVNIK
ITALIA - - 12. avg.

V devetih dneh v Jugoslaviji.

Potuje na enem izmed treh morskih velikih parnikov, ki odpuščajo vsakega torka iz New Yorka. Vsi potniki tretjeja razreda so v kabinah.

MAURETANIA **AQUITANIA**
BERENGARIA
prek. Cherbourg.

Za karte in navodila vprašajte najbližjega agenta v vašem mestu ali okolici.

Pozor!

Sorodnike in mance je spet mogoče dobiti iz starega kraja, ker je bila dosedanja postava (triprocenatna kvota) podaljšana za nadaljni dve leti. Dobiti sorodnike in znanee iz kraja imajo prednost ameriški državljani in oni, ki imajo prvi papir. Kdo želi dobiti koga iz starega kraja, naj nam piše za posnelno; točna in solidna postrežba jamčena.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street : : New York

SLOVENSKA BANKA

Zakrajšek & Česarek
70 - 9th AVE., NEW YORK, N. Y.
(med 15. in 18. cesto.)
pošilja denar v Jugoslavijo, Italijo itd. — prodaja vozne listke za vse važnejše črte — izvršuje notarske posle, ki so v zvezi s stariim kraljem. — Cene vedno med najnižjimi.
Telefon Watkins 7622

Kje je FRANK MERŽEK? Doma je iz Komna št. 12 pri Trstu. Rokajki, ki vedo zanj, naj sporoče, oziroma naj se sam oglaš na naslov: Andrej Meržek, Sežana št. 46, Venezia Giulia, Italia. (12-13-7)

Kje je MIHAEL MAZORA? (Po angleški se piše Make Missouri) Za njegov naslov bi rada izvedela njegova sestra in svak. Če kdo ve zanj, naj sporoči, oziroma naj se sam oglaš na naslov: John Markovich, Baker, Box 255, Oglesby, Ill. (14-17-7)

Brezplačno.
Kdor naroči knko knjigo, prižime mu knjižico
"NOVA POSTAVA"
za ponesrečene delavce v Pennsylvaniji
brezplačno, dokler nam zaloga ne pada